

Lendorava levikuvõrgustiku planeerimise ning neis metsamajanduse suunamise juhend

1. Üldsätted

Juhendi eesmärk on määrata kriteeriumid lendorava levikuvõrgustiku planeerimisele ja põhimõtted metsamajandamisele levikuvõrgustikus.

2. Mõisted

Juhendis kasutatakse mõisteid ja lühendeid järgmises tähenduses:

- 2.1. lendorava elupaik – lendorava ökoloogilisele elupaiganõudlusele vastavate tingimustega metsakooslus, mille lihtsamini mõõdetavaks parameetriks on haava olemasolu puistu koosseisus;
- 2.2. lendorava leiukoht – EELIS-s pindobjektina piiritletud maa-ala, kus on registreeritud lendorava leidumine;
- 2.3. levikuvõrgustik – eraldise tasemel piiritletud metsamaa osa, mille sees rakendatakse metsamajandamise põhimõtteid, mis võimaldavad lendorava levimist leiukohtade vahel;
- 2.4. levikukoridor – levikuvõrgustiku sees paiknev ja käesolevas juhendis määratud kriteeriumitele vastav katkematu puistu, mis võimaldab lendoravate levimist leiukohtade vahel;
- 2.5. peatuspaik – pikemate kui 2,5 km levikukoridoridele ettenähtud ja reeglina vahemikus 4-7 ha suurune mittemajandatav mets, kus esinevad või on välja kujunemas lendorava elupaigale omased tingimused;
- 2.6. maaüksus – maa või veeala piiritletud osa;
- 2.7. LKO – looduskaitseosakond;
- 2.8. ESS – elurikkuse ja seire spetsialist.

3. Kriteeriumid levikuvõrgustiku planeerimiseks

- 3.1. Levikuvõrgustiku eesmärk on soodustada lendorava levikut leiukohtade vahel.
- 3.2. Levikuvõrgustiku planeerimisel RMK metsamaale arvestatakse levikuks soodsate puistute paiknemist ja võimalikult lühikest distantssi ühendatavate lendorava leiukohtade vahel.
- 3.3. Levikuvõrgustikku planeeritakse eraldise põhiselt, eelistades kaitstavaid loodusobjekte ja metsa vääriselupaiku.
- 3.4. Levikuvõrgustikku kuuluvatele eraldistele, mis paiknevad kaitseala, hoiuala või püsielupaiga piiranguvööndis (v.a lendorava püsielupaiga), lisanduvad käesolevast juhendist tulenevalt täiendavad nõuded ulatuses, mis pole vastuolus ala kaitsekorraga.
- 3.5. Levikuvõrgustiku planeerimisel eelistatakse puistuid, kus 400 meetri järel on täidetud vähemalt üks kriteerium kolmest (olulisuse kahanevas järjekorras):
  - 3.5.1. puistu I rindes on vähemalt 15% haaba;
  - 3.5.2. puistu I rinne koosneb vähemalt 20% ulatuses pehmetest lehtpuudest (sh vähemalt 5% haaba);
  - 3.5.3. kasvukohatüüp on jänsekapsa-mustika, naadi, angervaksa, mustika või karusambla-mustika ja mille koosseisus esineb haaba.
- 3.6. Levikukoridoriks sobivate puistute miinimumnõuded on toodud järgnevas tabelis, mille puhul peab olema täidetud üks kriteerium kahest: puistu kõrgus või puistu vanus lähtudes peapuuliigist ja boniteediklassist (5 ja 5A boniteediklassis on aluseks võetud küpsusvanus):

Puuliik	Puistu kõrgus, m	1A	1	2	3	4	5	5A
Mänd ja kõvad lehtpuud	15	35	40	50	65	95	120	120
Kuusk	15	40	45	55	70	95	120	120
Kask ja teised pehmed lehtpuud	12	20	25	35	45	65	70	70

- 3.7. Levikukoridori minimaalne puistu laius peab olema vähemalt 100 m, v.a järgmised erandid:
 3.7.1. RMK maaüksuse või metsamaa laius risti levikukoridori suunaga on väiksem;
 3.7.2. ESS peab erandit põhjendatuks ja laius ei ole väiksem kui 75 m.
- 3.8. Kehtivatesse levikukoridoridesse ei ole lubatud metsamajandamisel sobivate puistute katkestuste tekitamine.
- 3.9. Pikemate levikukoridoride puhul kavandatakse 2,5 km vahemaa järel 4-7 ha suurused peatumispaigad lendoravale potentsiaalselt sobivas puistus, kui seal pole leiukohta. Erandina võib jätta ESS-i ettepanekul suuremaid või väiksemaid peatuspaikasad, kui elupaigaks sobivad eraldised moodustavad katkematu terviku.
- 3.10. Peatuspaiga valikul eelistatakse jänesekapsa-mustika, naadi või angervaksa kasvukohatüüpe haava enamusega või I rinne koosneb vähemalt 20% ulatuses pehmetest lehtpuudest (sh vähemalt 5% haaba).

4. Lendorava levikuvõrgustikuga seotud planeerimistegevused

- 4.1. ESS hindab olemasoleva levikuvõrgustiku toimimist ja teeb ettepanekud looduslike mõjurite tõttu hävinud levikuvõrgustiku osade asendamiseks või levikuvõrgustiku ümberpaigutamise või kaitse alt välja arvamiseks iga-aasta 1. maiks LKO juhatajale.
- 4.2. ESS teeb ettepaneku LKO juhatajale uue leiukoha ühendamiseks olemasoleva lendorava levikuvõrgustikuga 14 päeva jooksul alates uue leiukoha registreerimisest keskkonnaregistris. Samuti määrab vajadusel sobiva peatumispaiga asukoha.
- 4.3. LKO juhataja saadab kavandamisel oleva levikuvõrgustiku, -koridori ja peatuspaiga info eraldi kaardifailidena (shp formaadis) metsamajanduse peaspetsialistile.
- 4.4. Regioon kontrollib 7 päeva jooksul levikukoridoriks ja peatuspaigaks valitud eraldiste valimit, et välistada lageraie nendel eraldistel.
- 4.5. Regioon koostöös ESS-ga ja piirkonna metsakorraldusjuhiga kontrollivad levikuvõrgustikuks ja peatuspaikadeks valitud eraldiste valimit ning teevad vajadusel 30 päeva jooksul muudatusettepanekud.
- 4.6. Piirkondlik metsakorraldaja teeb levikuvõrgustiku sisse jäävate eraldiste takseerandmetesse kaitsepõhjuse märke 14 päeva jooksul alates punkt 4.5 kohaselt kooskõlastatud eraldiste valimi saamisest ESS-i käest.
- 4.7. ESS seirab igal aastal peatuspaiga alasid, et teha kindlaks, kas alasid on kasutanud lendoravad.
- 4.8. ESS koostab iga aasta 10. juuniks seirearuande, mis salvestatakse DHS-i sarja [3-6.3 „Looduskaitseliste seirete aruanded“](#). Seirearuande kinnitab LKO juhataja.
- 4.9. Seirearuande DHS-i viide saadetakse e-kirjaga regiooni juhile, piirkonna metsakorraldusjuhile, metsamajanduse peaspetsialistile ja metsaülemale.

5. Nõuded metsamajandamisele lendorava levikuvõrgustikus

- 5.1. Metsamajandamisele seatakse eesmärgiks, et jänesekapsa-mustika, naadi ja angervaksa kasvukohatüübi puistus säiliks I rinde koosseisus vähemalt 20% pehmet lehtpuud (sh vähemalt 5% haaba) eraldise kohta ajaks, millal puistu täidab levikukoridori funktsioneerimiseks kehtestatud miinimumnõuded.

- 5.2. Tarna, osja, lodu, madalsoo, mustika, karusambla-mustika, sõnajala, jänsekapsa, sinilille, jänsekapsa-kõdusoo, mustika-kõdusoo ja tarna-angervaksa kasvukohatüübis on eesmärgiks pehme lehtpuu osakaal 20% eraldise kohta ajaks, millal puistu täidab levikukoridori funktsioneerimiseks kehtestatud miinimumnõuded.
- 5.3. Nõudeid ei kehtestata kasvukohatüüpidele, mida pole nimetatud punktis 5.1 ja 5.2.